

Da aben kom hen til vinduet, lod sømanden sig glide ned ad lynaflederen og skyndte sig hjem. Han havde fuldkommen opgivet at fange dyret. De ord, som skaren havde hørt, var franskmændens forfærdede udbrud, blandet med menneskeabens meningsløse plapren.

Der er ikke meget mere at tilføje. Menneskeaben var åbenbart forsvundet ud ad vinduet og ned ad lynaflederen et øjeblik, før døren blev sprængt. Den blev senere fanget af sin ejer, der solgte den for et meget stort beløb. Le Bon blev straks sat på fri fod, så snart vi havde fortalt politichefen, hvordan det hele i virkeligheden var gået til.

Det brogede bånd

Arthur Conan Doyle (1859-1930) er formentlig verdens mest berømte kriminalforfatter. Hans 4 romaner og 56 fortællinger om den næsten overmenneskeligt intelligente Sherlock Holmes og hans tro følgesvend Dr. Watson er da også oversat til de fleste af verdens sprog. Den første Sherlock Holmes-historie »En studie i rødt« blev offentliggjort i 1887 og romaner som »De fires tegn« (1900) og »Baskervilles hund« (1902) var yderligere med til at sikre Conan Doyle's ry. Ikke mindst skyldes hans succes en helt enestående evne til at fremkalde den specielle tidstypiske London-stemning, der på én gang kendetegnes af hygge og uhygge: tågen, gaslygterne, hemmelighedsfulde hestedrosker i regnen, kamindlen, slumkvarterer, opiumshulene — alle disse ingredienser er med til at give Conan Doyle's fortællinger deres specielle stemning.

Novellen »Det brogede bånd« er den eneste Sherlock Holmes-historie, der er blevet dramatiseret, og den blev en formidabel succes ved urpremieren i 1910.

VED at gennemgå mine notater vedrørende de nogle og halvfjerdsindstve sager, i hvilke jeg de sidste otte år har studeret min ven Sherlock Holmes' metoder, finder jeg mange tragiske, nogle komiske, et stort antal besynderlige, men ingen banale. Da han nemlig snarere arbejdede *con amore* end for at tjene penge, afslog han at påtage sig enhver undersøgelse, som ikke gik i retning af det usædvanlige eller endog det fantastiske. Af alle disse forskellige sager mindes jeg imidlertid ingen, der fremviser mere ejendommelige træk end den, der knyttede sig til den velkendte Roylott-Slægt fra Stoke Moran, Surrey. De omtalte begivenheder fandt sted i begyndelsen af mit bekendtskab med Holmes, da vi begge var ungkarle og delte lejligheden i Baker Street. Det er muligt, at jeg kunne have offentliggjort denne beretning tidligere, men der blev i sin tid givet et tavshedslofte, som jeg først for nylig blev løst fra, idet den dame, til hvem løftet blev givet, for en månedstid siden afgik ved en altfor tidlig død.

Det er måske nok så godt, at kendsgerningerne nu kommer for dagens lys, for jeg har grund til at tro, at der — i forbindelse med dr. Grimesby Roylotts død — er vidt udbredte rygter i omløb, som kun tjener til at fremstille sagen endnu frygteligere end den var i virkeligheden.

Det var i begyndelsen af april 1883, at jeg en morgen vågnede og fandt Holmes fuldt påklædt ved siden af min seng. Da han i regelen stod sent op, og uret på kaminhylden viste mig, at klokken kun var et kvarter over syv, blinkede jeg overrasket og måske en anelse fortrydeligt op til ham, eftersom jeg selv var meget regelmæssig i mine vaner.

»Jeg er ked af at måtte vække Dem, Watson,« sagde han, men det lader til at være en fælles skæbne til morgen. Mrs. Hudson blev vækket, hun gjorde gengæld overfor mig og det samme gør jeg nu overfor Dem.«

»Hvad er der i vejen? Er der ildebrand?«

»Nej, det er en klient. Det lader til, at der er kommet en særdeles oprevet ung dame, som insisterer på at få mig i tale. For øjeblikket sidder hun og venter inde i dagligstuen. Og når unge damer vandrer omkring i hovedstaden på denne tid af morgenen og haler søvnige folk ud af deres senge, går jeg ud fra, at det er noget yderst presserende, de har at fremføre. Skulle det vise sig at være en interessant sag, er jeg sikker på, at De helst vil være med fra begyndelsen. Jeg syntes i hvert fald, jeg ville vække Dem og give Dem chancen.«

»Min kære ven, jeg ville for alt i verden ikke gå glip af denne chance.«

Det var min allerstørste glæde at få lov til at deltage i Holmes' professionelle undersøgelser og at beundre de lynsnare slutninger — hurtige intuitioner og dog alligevel altid strengt logiske — ved hjælp af hvilke han opklarede de problemer, der blev ham forelagt. Jeg kom derfor skyndsomst i tøj og var få minutter efter rede til at ledsage min ven ned i dagligstuen. En sortklædt, tættisløret dame, som havde siddet ved vinduet, rejste sig, da vi trådte ind.

»God morgen, frue,« sagde Sherlock Holmes opmuntrende. »Mit navn er Sherlock Holmes. Dette er min nære ven og medarbejder, dr. Watson, til hvem De kan tale lige så frit, som til mig selv. Aha! Det glæder mig at se, at mrs. Hudson har været så fornøjet at tænde op i kaminen. Sæt Dem endelig helt hen til den, så skal jeg sende bud efter en varm kop kaffe, for jeg kan se, at De ligefrem ryster.«

»Det er ikke af kulde, jeg ryster,« sagde damen sagte, mens hun fulgte opfordringen og skiftede plads.

»Hvad da?«

»Det er af frygt, Mr. Holmes. Det er af rædsel.« Hun løftede sløret, mens hun talte, og vi kunne se, at hun var virkelig ganske overordentlig oprevet, for hendes ansigt var hæret og gråt med hvileløse, skræmte øjne som hos et jaget dyr. Hendes træk og skikkelse var som en kvinde på trediv, men hun var gråsprængt før tiden og så træt og forgræmmet ud. Holmes lod sit hurtige, altomfattende blik glide hen over hende.

»De skal ikke være bange,« sagde han beroligende, idet han bøjede sig frem og klappede hende på armen. »Jeg er ganske overbevist om, at vi hurtigt skal få

sagen bragt i orden. De er lige kommet ind med toget nu til morgen, ser jeg.«

»De kender mig altså?«

»Nej, men jeg ser den anden halvdel af en returbillet stikke frem fra Deres venstre handskeslids. De må være taget tidligt af sted, og så har De endda forinden været på en lang køretur med en jagtvogn ad mudrede veje for at nå frem til stationen.«

Damen foer sammen med et voldsomt sæt og stirrede forvildet på Holmes.

»Det er der skam ikke noget mystisk ved, kære frue,« sagde han smilende. »Deres venstre frakkeærme er oversprøjtet med mudder på ikke mindre end syv steder. Pletterne er ganske friske. Der er intet andet køretøj end en jagtvogn, som stænker mudder op på den måde og det tilmed kun, når De sidder på kudskens venstre side.«

»Hvordan De så end har fundet ud af det, så har De ganske ret,« sagde hun. »Jeg tog hjemmefra lidt før klokken seks, nåede frem til Leatherhead tyve minutter senere og kom ind til Waterloo Station med første morgentog. Jeg kan ikke holde det ud længere, Sir; jeg bliver sindssyg, hvis det fortsætter. Jeg har ingen, jeg kan betro mig til med undtagelse af een, som holder af mig, og han, stakkels fyr, kan kun være til ringe nytte. Jeg har hørt om Dem, Mr. Holmes, gennem Mrs. Farintosh, som De hjalp, da hun var i vanskeligheder. Det var hende, der gav mig Deres adresse. Ah, Sir, tror De ikke nok, at De også kunne hjælpe mig og i det mindste kaste en smule lys i det mørke, som for øjeblikket omgiver mig? For tiden er jeg desværre ude af stand til at honorere Deres

bistand, men i løbet af en måned eller halvanden vil jeg være gift og have rådighed over min formue, og så skal De ikke finde mig utaknemmelig.«

Holmes rejste sig og gik hen til sin skrivepult, låste den op og tog en lille journal frem, som han konsulterede.

»Farintosh,« sagde han. »Ah javel, nu husker jeg sagen; det drejede sig om en tiara besat med opaler. Jeg tror næsten, det var før Deres tid, Watson. Jeg kan kun sige, frue, at jeg med største glæde vil ofre den samme omhu på Deres sag, som jeg i sin tid ofrede på Deres venindes. Og hvad belønning angår, så er mit arbejde belønning nok i sig selv, men det står Dem frit for at bestride mine eventuelle udgifter i sagen, når det er Dem mest belejligt. Og nu beder jeg Dem fortælle os alt, hvad der kan hjælpe os til at få en mening om sagen.«

»Ak!« svarede vor gæst. »Det uhyggelige ved hele sagen er jo netop, at min angst er så vag og min mistanke baseret på så små ting — der må forekomme andre ganske harmløse — at selv han, som jeg fremfor alle andre har ret til at vente hjælp og råd af, betragter alt, hvad jeg fortæller ham, som en nervøs kvindes griller. Det siger han ganske vist ikke lige ud, men jeg kan læse det i hans beroligende svar og undvigende blikke. Men jeg har hørt, Mr. Holmes, at De er i stand til at gennemskue det menneskelige hjertes mangeartede ondskab. De kan måske råde mig og finde ud af, hvorledes jeg skal forholde mig overfor de farer, der omgiver mig.«

»Jeg er lutter opmærksomhed, frue.«

»Mit navn er Helen Stoner og jeg bor sammen med

min stedfader, der er den sidste overlevende af en af de ældste saksiske slægter i England, Roylott'erne fra Stoke Moran i den vestlige udkant af Surrey.«

Holmes nikkede. »Navnet er mig bekendt,« sagde han.

»Slægten hørte engang til de rigeste i England, og dens godser strakte sig ind over Berkshires grænser mod nord og til Hampshires i vest. Imidlertid var fire på hinanden følgende arvinger lidt udsvævende og ødsle, og slægtens endelige ruin blev omsider beseglet af en spiller under prins Georg af Wales' regentskabsperiode. Der var intet tilbage udover nogle få tønder land og det tohundrede år gamle hus, som vakler under svære prioriteter. Den sidste godsejer henslæbte dér en elendig tilværelse som forarmet aristokrat; men hans eneste søn — min stedfader — som indså, at han måtte tilpasse sig efter forholdene, opnåede et lån fra en slægtning, hvilket satte ham i stand til at tage en medicinsk embedseksamen, hvorefter han tog ud til Calcutta, hvor han ved sin faglige dygtighed og store karakterstyrke oparbejdede en betydelig praksis. Imidlertid slog han under et raserianfald — forårsaget af nogle tyverier, som havde fundet sted i hans hus — sin indrødte hushovmester ihjel og undgik kun med nød og næppe dødsstraf. Til gengæld kom han til at afsones en lang fængselsstraf og vendte derefter tilbage til England som en bitter og skuffet mand.

Under sit ophold i Indien havde Dr. Roylott ægtet sin moder, Mrs. Stoner, generalmajor i det bengalske artilleri Stoners unge enke. Min søster Julia og jeg var tvillinger, og vi var kun to år gamle, da moder indgik sit nye ægteskab. Hun havde en betydelig formue — der mindst gav hende en årlig indtægt på 1.000 pund

— og denne sum testamenterede hun Dr. Roylott ubeskåret, så længe vi boede hos ham, dog med den klausul, at en bestemt årlig sum skulle tildeles hver af os, såfremt vi giftede os. Kort efter vor ankomst til England døde moder — hun omkom for otte år siden ved en togulykke i nærheden af Crewe. Efter dette opgav Dr. Roylott sine forsøg på at skabe sig en praksis i London og tog os med på slægtens gamle herresæde i Stoke Moran. De penge, moder havde efterladt, slog rigeligt til til alle vore fornødenheder, og der var således tilsyneladende ingen hindringer i vejen for vor lykke.

Men på det tidspunkt skete der en frygtelig forandring med min stedfader. I stedet for at vinde sig venner og udveksle visitter med vore naboer, som i begyndelsen var henrykte for at se en Roylott til Stoke Moran vende tilbage til det gamle familiesæde, lukkede han sig inde i huset og viste sig sjældent ude — undtagen for at indlade sig i voldsomme skænderier med enhver, der krydsede hans vej. En ustyrlig hidsighed, der grænser til sindssyge, har været arvelig hos slægtens mandlige medlemmer, og i min stedfaders tilfælde tror jeg, at hans lange ophold i troperne kun har gjort ondt værre. En række forsmædelige klammerier — hvoraf to endte i politiretten — fandt sted, og til sidst blev han landsbyens skræk, og folk flygtede, når han nærmede sig, for han er en mand med umådelige kræfter og hans raseri er fuldkommen ustyrligt.

I sidste uge kylede han den lokale grovsmed over et rækværk ud i åen, og kun ved at betale alle de penge, jeg kunne skraabe sammen, lykkedes det mig at forhindre en ny skandale. Han har overhovedet ingen

andre venner end de omvandrende zigeunere, og disse vagabonder giver han tilladelse til at slå lejr på de få tænder brombærbevokset land, der er tilbage af familiegodset; til gengæld herfor modtager han gæstfrihed i deres telte og vandrer ofte bort med dem i ugevis ad gangen. Han har ligeledes en lidenskab for indiske dyr, som han får tilsendt af en bekendt derudefra: for øjeblikket har han en leopard og en bavian, der går frit omkring på hans jorder og som af landsbyfolkene frygtes næsten lige så meget som deres herre.

Af det, jeg har fortalt Dem, forstår De sikkert, at min søster Julia og jeg ikke havde store glæder her i tilværelsen. Der var ingen tjenestefolk, som ville blive hos os, og i lang tid udførte vi selv alt arbejdet i huset. Hun var kun tredive år gammel, da hun døde, og dog var hendes hår allerede begyndt at blive hvidt ligesom mit.

»Deres søster er altså død?»

»Hun døde for to år siden, og det er netop hendes død, jeg gerne vil tale med Dem om. De forstår nok, at vi efter den tilværelse, jeg har beskrevet for Dem, ikke havde megen lejlighed til at træffe andre unge mennesker fra samme milieu. Vi har imidlertid en tante, en ugift søster til min moder, Miss Honoria Westphail, som bor i nærheden af Harrow, og hende fik vi nu og da lov til at aflægge kortvarige besøg. For to år siden opholdt Julia sig hos hende i julen og traf dér en major i marineinfanteriet på ventepenge, som hun blev forlovet med. Min stedfader hørte om forlovelsen ved min søsters hjemkomst og rejste ingen indvendinger mod ægteskabsplanerne; men knapt fjorten

dage før den dag, der var fastsat for brylluppet, indtraf den rædselsfulde begivenhed, som berøvede mig min eneste lidelsessfælle.

Sherlock Holmes havde siddet tilbagelænet i sin stol med lukkede øjne og nakken hvilende på en pude, men nu åbnede han øjnene og så over på sin gæst.

»Vær så venlig ikke at udelade selv den mindste lille detalje i Deres beskrivelse,« sagde han.

»Det falder mig ikke svært, thi hver eneste begivenhed står skarpt prentet i min erindring. Hovedbygningen er, som jeg allerede har fortalt Dem, meget gammel og er for tiden kun beboet i den ene fløj. Soveværelserne i denne fløj ligger alle i stueetagen og opholdsstuerne ligger i midterfløjen. Af disse soveværelser er det første Dr. Roylotts, Det næste var min søsters og det tredje er mit eget. Der er ingen forbindelse imellem dem indbyrdes, men de støder alle ud til den samme korridor. Er min beskrivelse tydelig nok?»

»Udmærket.«

»Vinduerne i de tre værelser vender ud imod græsplænen. Den skæbnesvangre aften havde Dr. Roylott trukket sig tidlig tilbage til sit værelse, men vi vidste, at han ikke var gået i seng, idet min søster følte sig generet af lugten af de stærke indiske cigarer, som han plejer at ryge. Hun forlod derfor sit værelse og kom ind til mig, hvor hun blev siddende et stykke tid og sludrede om sit forestående bryllup. Klokken elleve rejste hun sig for at gå ind til sig selv igen, men hun standsede et øjeblik i døren og så sig tilbage.

»Sig mig, Helen,« sagde hun, »har du nogensinde hørt en fløjten midt om natten?»

»Nej, aldrig,« svarede jeg.

»Jeg kan vel gå ud fra som givet, at du ikke selv fløjter i søvne?«

»Det er ganske udelukket. Men hvorfor?«

»Fordi jeg i den seneste tid hver nat ved tretiden har hørt en sagte, men tydelig fløjten. Jeg sover let og er derfor blevet vækket hver gang. Jeg kan ikke sige, hvor lyden stammer fra — måske fra værelset ved siden af, måske fra plænen. Jeg syntes lige, jeg ville spørge dig, om du også havde hørt den.«

»Nej, det har jeg ikke. Det må være de modbydelige zigeunere nede i plantagen.«

»Højst sandsynligt. Og dog, hvis lyden kommer fra den kant, kan jeg ikke forstå, at du ikke også har hørt den.«

»Åh, jamen jeg sover tungere end du.«

»Nå, det betyder nok heller ikke noget særligt.« sagde hun smilende og lukkede døren efter sig, og et øjeblik efter hørte jeg hende dreje nøglen om i låsen inde hos sig selv.«

»Jaså,« sagde Holmes. »Plejede De da altid at låse Dem inde om natten?«

»Altid.«

»Hvorfor?«

»Jeg tror, jeg har fortalt Dem, at doktoren holdt en leopard og en bavian. Vi følte os ikke sikre, mindre vore døre var låst.«

»Naturligvis. Vær så venlig at gå videre i Deres beretning.«

»Den nat kunne jeg ikke falde i søvn. En vag fornemmelse af overhængende fare holdt mig vågen. Som De husker, var min søster og jeg tvillinger, og De ved, hvor fintmærkende de bånd er, som knytter to

menesker sammen, når de står hinanden så nær. Det var en frygtelig nat. Vinden hylede udenfor og regnen smældede og piskede mod ruderne. Pludselig — midt under stormens rasen — lød en rædselsslagen kvindes vilde skrig. Jeg genkendte straks min søsters stemme. Jeg sprang ud af min seng, kastede et sjal over mig og styrtede ud i korridoren. Idet jeg åbnede min dør, forekom det mig, at jeg hørte en svag fløjten, ganske som min søster havde beskrevet den, og et øjeblik senere fulgte en klirrende, metallisk lyd. Mens jeg foer ned ad korridoren, blev døren til min søsters værelse låst op, hvorefter den langsomt bevægede sig på sine hængsler. Jeg stirrede rædselsslagent på den uden at vide, hvad der ville komme ud derindefra. Ved lyset fra lampen i gangen så jeg min søster komme til syne i døråbningen, ligbleg i ansigtet af rædsel, med hænderne famlende efter hjælp og med hele skikkelsen svajende frem og tilbage, som var hun beruset. Jeg løb hen og slog armene om hende, men i det samme gav hendes knæ efter under hende og hun faldt om på gulvet. Hun vred sig som i frygtelig smerte og hendes lemmer gennemrystedes af voldsomme krampetrækninger. Straks troede jeg ikke, hun havde genkendt mig, men idet jeg bøjede mig ned over hende, skreg hun pludselig med en stemme, som jeg aldrig skal glemme: »Åh, min Gud! Helen! Det var båndet! Det brogede bånd!« Der var noget andet, hun gerne ville have sagt, og hun pegede med fingeren i retning af doktorens værelse, men et nyt krampeanfald greb hende og kvalte hendes ord. Jeg styrtede ud og kaldte på min stedfader, netop som han kom farende ud fra sit værelse i slåbrok. Da han nåede hen til min søster, var hun bevidstløs, og skønt han hældte cognac i

halsen på hende og straks sendte bud efter lægen, var alle anstrengelser forgæves, og hun sank sammen og døde uden at være kommet til bevidsthed. Således var min elskede søsters frygtelige død.«

»Lige et øjeblik,« sagde Holmes, »er De sikker på denne fløjten og den metalliske lyd? Vil De kunne sværge på det?«

»Det samme spurgte den lokale ligsynsmand mig om ved forundersøgelsen. Det er min faste overbevisning, at jeg hørte det, men under stormens susen og med de mange mærkelige lyde, der er i et sådant gammelt hus, er det muligt, at det har været indbildning.«

»Var Deres søster påklædt.«

»Nej, hun var i natkjole. I hendes højre hånd fandt vi en forklullet stump af en tændstik, og i den venstre en tændstikæske.«

»Det viser, at hun har tændt lys og set sig om, da hun anede uråd. Det er vigtigt. Hvilket resultat kom ligsynsmanden til?«

»Han undersøgte sagen meget omhyggeligt, efter som Dr. Roylotts optræden længe havde været berigtet i grevskabet, men han var ude af stand til at finde en tilfredsstillende dødsårsag. Mit vidneudsagn godtgjorde, at døren havde været låst indefra, og vinduerne var dækket med gammeldags skodder af solidt jerngitterværk, som blev slået for hver aften. Væggene blev grundigt undersøgt og viste sig at være fuldstændig solide hele vejen rundt, og gulvet blev ligeledes undersøgt, men med samme resultat. Skorstenen er meget vid, men den spærres af fire svære skorstenspiber. Det er derfor givet, at min søster var ganske alene, da hun mødte sin død. Desuden fandtes der heller ingen mærker efter vold på hende.«

»Hvordan med gift.«

»Det undersøgte lægen hende også for, men uden resultat.«

»Hvad tror De selv, at den ulykkelige kvinde døde af?«

»Efter min mening døde hun af ren og skær angst eller nervechock, men jeg kan ikke forestille mig, hvad der skulle have skræmt hende.«

»Var der zigeunere i plantagen på det tidspunkt?«

»Ja, der er næsten altid nogle af dem der.«

»Aha, og hvad får De ud af denne hentydning til et bånd — et broget bånd?«

»Sommetider har jeg tænkt, at det blot var noget hun sagde i vildelse, og til andre tider, at hun kan have hentydet til nogle mennesker — måske netop til zigeunerne ude i plantagen. Jeg ved ikke om de brogede tørklæder, som så mange af dem har bundet om hovedet, kan have givet anledning til det mærkelige adjektiv, hun brugte.«

Holmes rystede på hovedet som en mand, der langt fra er tilfreds.

»Vi er ude på meget dybt vand,« sagde han, »men vær så venlig at gå videre i Deres beretning.«

»Siden da er der gået to år, og mit liv har indtil for ganske nylig været mere ensomt end nogensinde før. For en månedstid siden viste en kær ven — som jeg har kendt i mange år — mig imidlertid den ære at anholde om min hånd. Hans navn er Armitage — Percy Armitage — og han er næstældste søn af Mr. Armitage fra Crane Water i nærheden af Reading. Min stedfader har ikke modsat sig forbindelsen og vi skal giftes i løbet af foråret. For to dage siden blev der påbegyndt nogle reparationsarbejder i bygningens

vestfløj og væggen ind til mit soveværelse blev gennembrudt, hvorved jeg nødsagedes til at flytte ind i det værelse, som min søster døde i, og sove i selve den seng, hun sov i. Forestil Dem derfor min rædsel, da jeg i går aftes, mens jeg lå vågen og tænkte på hendes frygtelige skæbne, pludselig i nattens stilhed hørte den sagte fløjten, som havde indvarslet hendes død. Jeg sprang op og tændte lampen, men der var intet at se i værelset. Jeg var imidlertid for rystet til at kunne gå i seng igen, så jeg klædte mig på og gik — så snart det var blevet lyst — ud og lejede en jagtvogn ved »Kronekroen«, der ligger lige overfor, og jeg kørte til Leatherhead, hvorfra jeg kom ind nu til morgen med det ene formål: at tale med Dem og bede Dem om råd.«

»De har handlet klogt,« sagde min ven. »Men har De fortalt mig alt?«

»Ja, alt.«

»Det har De ikke, Miss Roylott. De dækker over Deres stedfader.«

»Hvad mener De?«

Som svar skød Holmes den sorte kniplingsmanchet, der omkransede den hånd, som hvilede i hendes skød, til side. Fem små, blodunderløbne mærker efter fire fingre og en tommelfinger sås tydeligt på det hvide håndled.

»De er blevet brutalt mishandlet,« sagde Holmes.

Damen rødmede dybt og skjulte det mishandlede håndled. »Han er en hård mand,« sagde hun, »og kender måske ikke sine egne kræfter.«

Der opstod en lang pause, under hvilken Holmes sad med hagen hvilende i hænderne og stirrede ind i den flammende ild.

»Dette er en meget alvorlig sag,« sagde han omsider. »Der er tusindvis af detaljer, jeg kunne lide at vide besked med, før jeg bestemmer, hvorledes sagen skal gribes an. Men vi har ikke et øjeblik at spille. Hvis vi tager til Stoke Moran i dag, vil det så være muligt for os at se disse værelser uden Deres stedfaders vidende?«

»Det er så heldigt, at han talte om at komme til byen i dag for at ordne nogle vigtige forretninger. Han bliver sandsynligvis borte hele dagen og der vil således ingen hindringer være af nogen art. Vi har ganske vist en husholderske for tiden, men hun er gammel og tåbelig og er let at få af vejen.«

»Glimrende. Har De noget imod turen, Watson?«

»Absolut ikke.«

»Så kommer vi begge. Hvad har De selv i sinde at gøre nu?«

»Jeg har et par ærinder, som jeg godt kunne tænke mig at besørge, nu jeg er i byen. Men jeg vender tilbage med tolv-toget, så jeg kan være der i tide til Deres ankomst.«

»De kan vente os tidligt på eftermiddagen. Jeg har selv et par småting, jeg skal have bragt i orden. Vil De ikke blive og spise morgenmad med os?«

»Nej tak, jeg må gå nu. Jeg føler mig allerede lettere til mode efter at have betroet Dem alle mine bekymringer. Jeg glæder mig til at se Dem igen i eftermiddag.« Hun lod sit tætte, sorte slør falde ned over ansigtet og forlod stuen.

»Og hvad mener De så om alt dette, Watson?«

spurgte Sherlock Holmes og lænede sig tilbage.

»Det forekommer mig at være en højst dunkel og uhyggelig sag.«

»Særdels dunkel og i høj grad uhyggelig, ja.«

»Og hvis damen har ret i, at gulvet og væggene er i orden og at døren, vinduerne og skorstenen ikke er til at trænge igennem, så må hendes søster også have været alene, da hun mødte sin mystiske død.«

»Hvad med disse natlige fløjtelyde — og hvad med den døende kvindes mærkelige ord?«

»Det kan jeg ikke give nogen forklaring på.«

»Når De prøver at se følgende ting i sammenhæng: Fløjtelyde om natten, tilstedeværelse af en bande zigeunere, som står på fortrolig fod med den gamle doktor, den omstændighed, at vi har al mulig grund til at tro, at doktoren er interesseret i at forhindre sin steddatters ægteskab, den døendes hentydning til et broget bånd samt endelig den omstændighed, at Miss Helen Stoner hørte en metallisk klirren, der kan være fremkommet ved at en af de jernstænger, der sikrer skodderne, er faldet tilbage i sit leje — så mener jeg, der er god grund til at formode, at mysteriet kan løses efter disse retningslinier.«

»Jamen, hvor kommer zigeunerne så ind i billedet?«

»Det kan jeg ikke forestille mig.«

»Jeg ser mange indvendinger imod en sådan teori.«

»Det gør jeg også. Og det er netop af den grund, vi tager til Stoke Moran i dag. Jeg vil gerne undersøge, om disse indvendinger er af afgørende betydning, eller om de måske kan bortforklares. Men hvad i djævelens navn er dog dette?«

Min vens udbrud skyldtes, at døren til vor stue pludselig blev smækket op samtidig med at en kæmpe stor mand viste sig i dørbåningen. Hans dragt var en mærkelig blanding af en læges og en godsejers påklædning; han var iført høj, sort silkehat,

diplomatfrakke og et par lange gamacher og havde en jagtpisk i hånden. Han var så høj, at hans hat faktisk strejfede dørkarmen foroven, og så bred, at han syntes at fylde hele dørbåningen. Et stort ansigt furet af tusinde rynker, brændt gult af solen og præget af alle onde lidenskaber blev skiftevis vendt imod os begge, og hans dybtliggende, galdegule øjne og krumme, smalle, knoglede næse fik ham til at ligne en bister gammel rovfugl.

»Hvem af Dem er Holmes?« spurgte denne fremtoning.

»Det er mit navn, Sir, men jeg har endnu ikke den ære at kende Deres,« svarede min ven roligt.

»Jeg er Dr. Grimesby Roylott fra Stoke Moran.«

»Jaså,« sagde Holmes blidt. »Vær så venlig at tage plads, hr. doktor.«

»Ikke på vilkår! Min steddatter har været her. Jeg er fulgt efter hende. Hvad har hun fortalt Dem?«

»Det er temmelig koldt på denne årstid,« sagde Holmes.

»Hvad har hun fortalt Dem? skreg den gamle mand rasende.

»Men jeg har hørt, at krokusserne trives helt godt,« fortsatte min ven uforstyrret.

»Aha! De viger udenom!« sagde vor nye gæst, idet han truende trådte et skridt ind i stuen med piskens hævet. »Jeg kender Dem, De slyngel! Jeg har hørt om Dem før. De er den geskæftige Holmes!«

Min ven smilede.

»Den nævenyttige Holmes!«

Hans smil blev større.

»Scotland Yards stik-i-rend-dreng!«

Holmes klukkede hjerteligt. »Deres konversation er

yderst underholdende,« sagde han. »Når De går, må De endelig lukke døren, for det trækker nederdrægtigt.«

»Jeg går, når jeg har sagt, hvad jeg vil. Prøv ikke på at blande Dem i mine affærer. Jeg ved, at Miss Stoner har været her. Jeg fulgte selv efter hende hertil! Jeg er en farlig mand at rage uklar med! Se her!« Han trådte hurtigt et skridt frem, greb ildrageren og bøjede den fuldstændig krum med sine vældige, brune næver.

»Sorg for at holde Dem uden for min rækkevidde,« snurrede han og kylede den skæve ildrager ind i kammen, hvorefter han forlod stuen.

»Han lader til at være en højst elskelig person,« sagde Holmes leende. »Jeg er slet ikke så omfangsrig, men hvis han var blevet et øjeblik længere, kunne jeg have vist ham, at mine armkræfter ikke er så ringe heller.« Med disse ord samlede han ildrageren op og rettede den ud igen med et snuptag.

»Tænk at han havde den uforkammethed at sætte mit navn i forbindelse med opdagelsespolitiet! Dette lille intermezzo har imidlertid kun skærpet lysten til at gå i gang med undersøgelsen; kun håber jeg ikke, at vor lille veninde kommer til at lide under, at hun var så ubetænksom at lade denne bølge komme sig på sporet. Og nu, Watson, vil vi bede om morgenmaden, og bagefter vil jeg så tage hen til »Doctor's Commons«, hvor jeg håber at få visse oplysninger, som måske kan være os til nytte i denne sag.«

Klokken var næsten eet, da Sherlock Holmes vendte tilbage fra sin afstikker. I hånden holdt han et ark blåt papir med notater og tal.

»Jeg har set hans afdøde kones testamente,« sagde

han. »For at finde ud af dets nøjagtige betydning, har jeg været nødt til at udregne den nuværende værdi af de pengeanbringelser, det er baseret på. Den samlede renteindtægt, som ved hustruens død beløb sig til 1.100 pund, er nu på grund af faldet i landbrugspriserne reduceret til 750 pund. Hver datter kan i tilfælde af ægteskab gøre krav på 250 pund. Det er derfor indlysende, at såfremt begge døtre havde giftet sig, ville denne elskelige skabning kun have haft en ren klat-skillings tilbage, og selv eet ægteskab ville gøre et føleligt indhug i hans indkomst. Mit formiddagsarbejde har således ikke været forgæves, eftersom det har bevist at han har de allerstærkeste motiver til at modsætte sig noget af den slags. Og nu, Watson, denne sag er for alvorlig til at smøle tiden bort — især da den gamle herre er klar over, at vi interesserer os for hans affærer — så hvis De er parat, sender vi straks bud efter en droske og kører til Waterloo Station. Jeg vil være Dem meget taknemmelig, dersom De vil stikke Deres revolver i lommen. En Eley's nr. 2 er et fortræffeligt argument over for en mand, som går rundt og slår knuder på jerndragere. Den og så en tandbørste er, så vidt jeg kan se, alt, hvad vi behøver.« Ved Waterloo var vi så heldige at nå toget til Leatherhead, hvor vi lejede en jumbø fra stationskroen og kørte den halve snes kilometer igennem det skønne Surrey-landskab. Det var en pragtfuld dag med klart solskin og nogle få lammeskyer på himlen. Træerne og hegnene ved vejen var netop begyndt at vise deres grønne skud og luften var mættet med den behagelige duft af fugtig jord. For mit eget vedkommende fandt jeg en besynderlig kontrast i dette skønne løfte om forårets komme og den uhyg-

gesvangre undersøgelse vi var optaget af. Holmes sad foran i vognen med armene foldet over brystet og hatten trukket ned over øjnene; hans hage var sunket ned på brystet og han var hensunken i dybe tanker. Pludselig rettede han sig imidlertid op, prikkede mig på skulderen og pegede ud over engene.

»Se der,« sagde han.

En tæt bevokset park strakte sig op ad en jævn skråning og mandede ud i en lille lund, mellem hvis træer man lige kunne skimte de grå gavle og den høje tagryg tilhørende en meget gammel herregård.

»Stoke Moran!« udbrød han.

»Ja, Sir, det er Dr. Grimesby Roylotts hus,« svarede kusen.

»Der er ved at blive foretaget nogle reparationer for tiden,« sagde Holmes. »Dem har vi med at gøre.«

»Der er landsbyen,« sagde kusen, idet han pegede på en klynge hustage til venstre. »Men hvis De vil op til huset, vil det være lettere for Dem at skyde genvej over denne stente og fortsætte videre ad stien over markerne. Den går der, hvor damen spadserer.«

»Og damen, antager jeg, er Miss Stoner,« sagde Holmes og skyggede for øjnene. »Ja, jeg tror det er bedst at gøre, som De foreslår.«

Vi stod af, betalte kusen og jumben raslede atter tilbage mod Leatherhead.

»Jeg syntes det var nok så godt,« sagde Holmes, mens vi klatrede over stenten, »at fyren fik den opfattelse, at vi var arkitekter eller kom i et eller andet bestemt ærinde. Det kan måske forhindre ham i at sætte rygter i omløb. God dag, Miss Stoner. De ser, vi har holdt vort løfte.

Vor klient fra om morgenen var ilet os i møde med

alle tegn på åbenlys glæde. »Jeg har ventet Dem med længsel,« råbte hun og trykkede vore hænder varmt. »Alt er gået stortaret. Dr. Roylott er taget til byen, og det er næppe sandsynligt, at han kommer tilbage før i aften.«

»Vi har haft fornøjelsen at gøre doktorens bekendtskab,« sagde Holmes og forklarede med få ord, hvad der var sket. Miss Stoner blev ligbleg, mens hun hørte efter.

»Du gode Gud!« råbte hun, »så er han fulgt efter mig!«

»Åbenbart.«

»Han er så snedig, at jeg aldrig ved, hvor jeg har ham. Hvad vil han sige, når han vender tilbage?«

»Lad ham hellere tage sig lidt i agt; det kunne jo tænkes, at nogle, som er endnu snedigere end han selv, er på sporet af ham. De må endelig læse Dem inde i aften. Hvis han bliver voldsom, tager vi Dem med til Deres tante i Harrow. Nå, nu må vi se at få det bedst mulige ud af den tid, der står til vor disposition, så vær så venlig med det samme at vise os de værelser, vi skal undersøge.«

Bygningen var af grå, lav-bevoksete sten med en høj midterfløj og to buede sidefløje, der ligesom en krabbes klør stak ud til begge sider. I en af disse fløje var vinduerne itu og spærret af brædder og taget halvvejs faldet ned — alt i alt et billede på sørgeligt forfald. Midterfløjen var i noget bedre stand, men den høje fløj var forholdsvis moderne og gardinerne i vinduerne og den blå røg, der snoede sig op fra skorstenen viste, at det var dér, familien boede. Der var rejst et stillads ved gavlmuren og en del murværk var brudt ned, men der var ingen arbejdere at se, da

vi ankom. Holmes vandrede langsomt op og ned ad den dårligt holdte græsplæne og undersøgte opmærksomt vinduerne udefra.

»Jeg går ud fra, at dette fører ind til Deres værelse, det midterste til Deres søsters og det nærmest hovedfløjen til Dr. Roylotts værelse?«

»Akkurat. Men nu sover jeg i det midterste.«

»Så længe reparationerne står på, så vidt jeg har forstået. Forøvrigt synes der ikke at være nogen særlig tvingende grund til at lade den gavlmur reparere.«

»Det er der heller ikke. Jeg tror blot, det var et påskud for at få mig bort fra mit værelse.«

»Aha! Det giver én noget at tænke på! Men altså, på den anden side af den smalle fløj løber den korridor, som disse værelser støder ud til. Der er velsagtens vinduer i den?«

»Ja, men de er meget små og så snævre, at ingen kan komme igennem dem.«

»Eftersom De begge hver især låste Deres dør om natten, var enhver adgang til Deres værelser altså udelukket fra den side. Godt. Vil De være så venlig at gå ind i Deres værelse og sætte skodderne for nu?«

Miss Stoner efterkom beredvilligt anmodningen og Holmes forsøgte derpå — efter en omhyggelig undersøgelse gennem det åbne vindue — på enhver tænkelig måde at bryde skodderne op, men uden held. Der var ingen sprækker, hvorigennem man kunne stikke en kniv og løfte tværstangen op. Derefter undersøgte han hængslerne med sin lup, men de var af gedigent jern og solidt forankret i det massive murværk. »Hm!« sagde han og kløede sig rådvild på hagen. »Min teori frembyder unægtelig visse vanskeligheder. Ingen kan bryde disse skodder op, når de

først er lukket. Nuvel, lad os se lidt på de indendørs lokaliteter.«

En lille bagdør førte ind til den hvidkalkede korridor, hvorfra der var adgang til de tre soveværelser. Holmes brød sig ikke om at undersøge det yderste værelse, så vi gik straks ind i det næste — det Miss Stoner for tiden sov i og hvor hendes søster havde mødt sin skæbne. Det var et hyggeligt lille værelse, lavloftet og med en gabende kamin af den type, som findes de fleste steder på landet. En brun dragkiste stod i det ene hjørne, en smal seng med hvide forhæng i det andet og et toiletbord stod til venstre for vinduet. Et par små kurvestole samt et kvadratisk wiltonæppe udgjorde værelsets resterende bohavede. Gulvenes parket og panelerne på væggene var af brunt, ornmættet egetræ, så gammelt og skjoldet, at det måtte stamme helt tilbage fra husets opførelse. Holmes trak en af stolene hen i en krog og satte sig dér i tavshed, mens hans blik granskende udforskede hver enkelthed i værelset.

»Hvor fører den klokke hen?« spurgte han omsider og pegede på en svær klokkestreng, som hang ind over sengen og hvis kvast lå på selve hovedpuden.

»Den fører til husholderskens værelse.«

»Den ser nyere ud end de andre ting?«

»Ja, den blev sat op for et par år siden.«

»Så var det vel Deres søster, der bad om den?«

»Nej, jeg har aldrig hørt hende bruge den. Vi plejede altid selv at hente, hvad vi havde brug for.«

»Så forekommer det nærmest overflødigt at installere et så nydeligt ringeapparat. Vil De undskyld mig et par minutter, mens jeg undersøger gulvet?« Han lagde sig ned på alle fire med sit forstørrelsesglas i

hånden og kravlede hurtigt frem og tilbage, idet han grundigt undersøgte fugerne mellem brædderne. Derefter undersøgte han tillige alle panelerne i værelset. Endelig gik han hen til sengen og stod længe og stirrede på den, hvorpå han lod blikket glide op og ned ad væggen. Til sidst tog han fat i klokkestrengen og rykkede kraftigt til.

»Men det er jo en attrap!« sagde han.

»Ringer den ikke?«

»Nej, den er ikke engang sat i forbindelse med en ledning. Det er højst interessant. Se her, den er blot fastgjort til en krog lige over den ventilators åbning.«

»Det var da besynderligt! Det har jeg aldrig lagt mærke til før.«

»Højst mærkværdigt!« mumlede Holmes og trak i rebet. »Der er flere særdeles bemærkelsesværdige enkeltheder ved dette værelse. For eksempel — hvilken tåbe den arkitekt må have været, der har ladet en ventilator føre ind til et andet værelse, når han med samme ulejlighed kunne have ladet den føre ud i fri luft!«

»Den er ligeledes helt ny,« sagde damen.

»Anbragt på samme tid som klokkestrengen?« spurgte Holmes.

»Ja, der blev udført adskillige små forandringer ved den lejlighed.«

»De lader til at have været af en højst interessant beskaffenhed — et ringeapparat, der ikke kan ringe og en ventilator, der ikke ventilerer. Med Deres tilladelse, Miss Stoner, vil vi nu fortsætte vore undersøgelser i det inderste værelse.«

Dr. Grimesby Roylotts værelse var større end hans steddatters, men lige så spartansk møbleret. En felt-

seng, en lille reol fuld af bøger — hovedsagelig af teknisk art — en lænestol ved siden af sengen, en almindelig stol op imod væggen, et rundt bord og et stort jernpengeskab var de genstande, man først lagde mærke til. Holmes gik langsomt rundt og undersøgte hver ting med den dybeste opmærksomhed.

»Hvad rummer dette?« spurgte han og bankede på pengeskabet.

»Min stedfaders værdipapirer.«

»Jaså! De har altså set det åbent?«

»Kun een gang for nogle år siden. Jeg husker, det var fuldt af papirer.«

»Der er for eksempel ikke en kat derinde?«

»Nej. Det var dog en besynderlig ide!«

»Så! Så se dér!« han pegede på en underkop med mælk, som stod oven på skabet.

»Nej, vi holder ikke kat, men vi har jo leoparden og bavianen.«

»Ah ja, det er sandt! Ganske vist er en leopard kun en stor kat, men jeg ville dog ikke tro, at en underkop med mælk var tilstrækkelig til dens fornødenheder. Der er imidlertid endnu et punkt, jeg gerne vil have undersøgt.« Han satte sig på hug foran stolen med træsædet og undersøgte den omhyggeligt.

»Mange tak. Så fik jeg rede på det,« sagde han, idet han rejste sig og stak sit forstørrelsesglas i lommen.

»Halløj! Her er noget interessant!«

Den genstand, der havde fanget hans opmærksomhed, var en lille hundepisk, der hang på det ene hjørne af sengen. Snerten var imidlertid bundet på en sådan måde, at den dannede en løkke.

»Hvad får De ud af det, Watson?«

»Det er en ganske almindelig pisk. Jeg kan bare

ikke regne ud, hvorfor den er bundet sammen på den måde.«

»Nej, det er ikke helt almindeligt, vel? Ak ja! Verden er slet nok, som den er, men når en begavet mand slår ind på forbryderbanen, bliver den først rigtig modbydelig. Og nu tror jeg næsten, jeg har set nok, Miss Stoner, og med Deres tilladelse vil vi gå ud på planen.«

Aldrig har jeg set min vens ansigtsudtryk afspejle mere barskhed og alvor, som da vi forlod scenen for disse undersøgelser. Vi travede frem og tilbage over græsplænen adskillige gange, uden at hverken Miss Stoner eller jeg vovede at afbryde hans tanker, men omsider brød han tavsheden.

»Det er af største betydning, Miss Stoner,« sagde han, »at De meget nøje følger mine anvisninger i enhver henseende.«

»Det er jeg også fuldt ud rede til.«

»Sagen er alt for alvorlig til selv den mindste tøven. Deres liv kan afhænge af, at De gør det.«

»Jeg lægger alt i Deres hænder.«

»For det første bliver min ven og jeg nødt til at tilbringe natten i Deres soveværelse.«

Både Miss Stoner og jeg så forbløffet på ham.

»Ja, det er nødvendigt. Lad mig forklare. Jeg går ud fra, at det er landsbykroen derovre?«

»Ja, det er «Kronen».«

Godt. Er Deres vinduer synlige derfra?

»Javist så.«

»De må under påskud af hovedpine straks lukke Dem inde på Deres værelse, når Dr. Roylott kommer tilbage. Når De så hører ham trække sig tilbage for natten, må De åbne skodderne til Deres vindue, tage

hasperne af og anbringe Deres lampe dér som signal til os, og derefter tage alt, hvad De har brug for, og gå ind i det værelse, De før plejede at sove i. Jeg går ud fra, at De til trods for reparationerne kan klare Dem dér for een nat.«

»Ih ja, sagtens.«

»Og resten skal De så bare overlade til os.«

»Jamen hvad vil De gøre?«

»Vi vil tilbringe natten i Deres værelse og undersøge årsagen til den lyd, som har generet Dem.«

»Mr. Holmes, jeg tror, at De allerede har dannet Dem en teori!« sagde Miss Stoner og lagde hånden på hans arm.

»Det har jeg måske også.«

»Så vær barmhjertig og sig mig, hvad der var årsagen til min søsters død.«

»Jeg foretrækker at have klare beviser, før jeg udtaler mig.«

»De kan i det mindste sige mig, om mine egne tanker er rigtige og om hun døde som følge af en pludselig rædsel?«

»Nej, det tror jeg ikke. Jeg mener, at der højst sandsynligt må være en mere håndgribelig årsag. Men nu må vi forlade Dem, Miss Stoner, for hvis Dr. Roylott kom hjem nu og så os, ville vor rejse være forgæves. Farvel, og vær ved godt mod. Hvis De gør, hvad jeg har bedt Dem om, kan De være forvisset om, at vi hurtigt skal få overvundet de farer, der truer Dem.«

Sherlock Holmes og jeg havde ingen vanskeligheder ved at få et soveværelse og en opholdsstue i »Kronen«. De lå på første sal, og fra vort vindue havde vi udsigt til indkørslen i den beboede fløj af Roylott'ernes herresæde. I skumringen så vi Dr. Gri-

mesby Roylott køre forbi — hans vældige skikkelse ragede højt op ved siden af den lille knægt, der kørte for ham. Drengen havde nogen vanskelighed ved at lukke den svære jernport op, og vi hørte doktorens hæse brølen og så det raseri, hvormed han truede ad ham med sine knyttede næver. Jumben kørte videre og få minutter efter så vi et lys skinne frem mellem træerne, idet lampen blev tændt i en af opholdsstuerne.

»Ved De hvad, Watson,« sagde Holmes, mens vi sad sammen i det tiltagende mørke. »Jeg er virkelig betænkelig ved at tage Dem med i aften. Der er afgjort et faremoment.«

»Kan jeg være Dem til nogen nytte?«

»Deres nærværelse kan være uvurderlig.«

»I så fald tager jeg afgjort med.«

»Det er meget venligt af Dem.«

»De taler om fare. De har åbenbart set mere i disse værelser, end jeg har kunnet få øje på.«

»Nej, men jeg har sluttet mig til en lille smule mere. Jeg går ud fra, at De så alt, hvad jeg så.«

»Jeg så intet usædvanligt udover klokkestrengen — og hvilket formål den skulle tjene, er mere end jeg kan forestille mig.«

»De så også ventilatoren?«

»Ja, men jeg kan ikke se, det skulle være så usædvanligt at have en lille åbning imellem to værelser. Den var så lille, at en rotte næppe ville kunne passere igennem den.«

»Jeg vidste — endog før vi kom hertil — at vi ville finde en ventilator.«

»Men bedste Holmes!«

»Jo, det gjorde jeg. De husker, at Miss Stoner i sin

beretning sagde, at hendes søster kunne lugte Dr. Roylotts cigarer. Nuvel, det fremkaldte naturligvis straks forestillinger om, at der måtte være en lille åbning, da det ellers ville være blevet bemærket ved forundersøgelserforhøret. Jeg sluttede mig derfor til, at der måtte være en ventilator.«

»Jamen, hvad ondt kan der være i den?«

»Nå ja, det er i hvert fald et besynderligt sammentræf af data. Der bliver lavet en ventilator, der hænges en snor op og den dame, der sover i sengen, dør. Siger det Dem ikke noget?«

»Nej! Jeg kan stadig ikke se nogen sammenhæng.«

»Lagde De heller ikke mærke til noget usædvanligt ved sengen?«

»Nej!«

»Den var fæstnet til gulvet med kremper. Har De nogensinde før set en seng været fæstnet på den måde?«

»Nej, det kan jeg ikke sige, jeg har.«

»Damen kunne ikke flytte sin seng. Den måtte altid stå i samme stilling under ventilatoren og snoren — for det må vi kalde den, siden det aldrig har været meningen, at den skulle bruges som klokkestreng.«

»Holmes!« råbte jeg. Jeg tror næsten, det begynder at gå op for mig, hvad De hentyder til. Vi er kommet lige akkurat tidsnok til at forhindre en udspikuleret og grufuld forbrydelse.«

»Såvel udspikuleret som grufuld, ja. Når en læge kommer på gale veje, er han den farligste af alle forbrydere. Han er koldblodig og han har viden. Palmer og Pritchard hørte til de mest fremragende inden for standen. Denne mand er endnu farligere, men jeg tror, Watson, at vi vil være i stand til at overtrumfe

ham. Men vi vil komme ud for rædsler nok, før natten er omme, så lad os for Guds skyld nyde en stille pipe tobak og i et par timer beskæftige os med mere opmuntrende ting.»

Ved nitiden slukkede lyset mellem træerne og alt var mørkt omkring herregården. Endnu to timer sneglede sig af sted, indtil der pludseligt, netop som klokken slog elleve, viste sig et enkelt stærkt lys for vore spejdende øjne.

»Der har vi vort signal,« sagde Holmes og sprang op, »det kommer fra det midterste værelse.«

Idet vi gik ud, vekslede vi nogle få ord med værten og forklarede ham, at vi tog af sted på et sent besøg hos en bekendt og at vi muligvis blev dér natten over. Et øjeblik senere befandt vi os på den mørke vej med en kølig bidende vind i vore ansigter; et enkelt gulligt lys blinkede os i møde gennem mørket og viste os vej på vor dystre færd.

Vi havde intet besvær med at komme ind i parken, eftersom den omgivende mur var faldet sammen adskillige steder. Vi fandt vej mellem træerne og skraede over græsplænen og skulle lige til at krybe ind gennem vinduet, da et eller andet væsen, der lignede et hæsligt, vanskabt barn, kom styrtende frem fra en klynge laurbærbuske og kastede sig i græsset med forvredne lemmer, hvorefter det hurtigt ilede over plænen og forsvandt i mørkt.

»Du gode Gud!« hviskede jeg. »Så De det?«

Holmes var et øjeblik lige så opskræmt som jeg. Hans fingre lukkede sig som en skruestik om mit håndled. Så brast han i en dæmpet latter og satte munden til mit øre.

»Det er sandelig en køn husstand,« mumlede han, »det var bavianen.«

Jeg havde rent glemt doktorens ejendommelige kæledægger. Der var også en leopard — den kunne springe løs på os, hvad øjeblik det skulle være. Jeg må tilstå, at jeg følte mig lettet, da jeg endelig — efter at have fulgt Holmes' eksempel og taget mine sko af — befandt mig i soveværelset. Holmes lukkede skodderne lydløst, flyttede lampen hen på bordet og lod blikket løbe rundt i værelset. Alt var, som vi havde set det om dagen. Derpå listede han forsigtigt hen til mig, satte hånden som en tragt for munden og hviskede så sagte, at jeg næppe kunne skelne ordene: »Den mindste lyd vil være skæbningsvanger for vore planer.«

Jeg nikkede for at tilkendegive, at jeg havde forstået ham.

»Vi må sidde uden lys. Han ville kunne se det gennem ventilatoren.«

Jeg nikkede atter.

»De må fremfor alt ikke falde i søvn — Deres liv kan afhænge deraf. Hold Deres revolver parat, der bliver måske brug for den. Jeg sætter mig ved siden af sengen, og De kan sidde i stolen dér.«

Jeg tog min revolver frem og lagde den på hjørnet af bordet.

Holmes havde taget et langt, tyndt spanskør med, som han nu lagde foran sig på sengen. Ved siden af det anbragte han en æske tændstikker og en lysestump. Så skruede han lampen ned, hvorefter vi sad i mørke.

Hvorledes skal jeg nogensinde kunne glemme

denne frygtelige nattevagt? Ikke en lyd hørte jeg, end ikke lyden af Holmes' åndedragt, og dog vidste jeg, at han sad lysvågen få meter fra mig og var lige så opfyldt af spænding som jeg selv. Skodderne lukkede enhver anelse af lys ude, så vi måtte vente i fuldstændigt mørke. Udefra hørtes nu og da en nattefugls skrig, og een gang hørte vi lige uden for vinduet en katteagtig jamren, der røbede, at leoparden gik frit omkring. Langt borte fra rungede kirkeurets dybe slag, der lød hvert kvarter. Hvor var de dog lange, disse kvarterer. Tolv slog klokken, og siden både eet, to og tre og stadig sad vi tavshed og ventede på, hvad der skulle komme.

Pludselig så vi et ganske kort lysglimt oppe ved ventilatoren, men det forsvandt igen med det samme og efterfulgtes i stedet for af den stærke lugt af brændende olie og varmt metal. En eller anden havde tændt en blændlygte i værelset derinde. Jeg hørte en svag skrabende lyd, så blev der atter stille, mens lugten blev stærkere. Så lød der pludselig en ny lyd — en meget dæmpet beroligende lyd, der mindede lidt om den fine, hvislende dampstråle fra en kedel i kog. I samme øjeblik, vi hørte den, for Holmes op på sengen, strøg en tændstik og slog som en rasende løs på klokkestrengen med sit spanskkrør.

»Ser De den, Watson?« råbte han. »Ser De den?«

Men jeg så intet. Da Holmes tændte lyset, hørte jeg en sagte, tydelig fløjten, men det pludselige lys, der skar i mine trætte øjne, gjorde det umuligt for mig at skelne, hvad det var min ven piskede så rasende løs på. Men jeg kunne se, at hans ansigt var ligblegt og afspejlede den dybeste rædsel og afsky.

Han var holdt op med at slå og stod og stirrede op mod ventilatoren, da nattens stilhed lige med eet blev flænget af det frygteligste skrig, jeg nogensinde har hørt. Det tiltog gradvist i styrke — et hæst hyl, der på een gang rummede smerte, frygt og vrede. Det siges, at skriget vækkede folk såvel i selve landsbyen som i den fjernliggende præstegård. Det fik blodet til at stivne i vore årer, og jeg stod og stirrede på Holmes og han så på mig — indtil den sidste genlyd var døet bort.

»Hvad kan det betyde?« gispede jeg.

»Det betyder, at alt nu er forbi,« svarede Holmes.

»Og når det kommer til stykket, er det måske også bedst, at det gik således. Tag Deres revolver med og lad os gå ind på Dr. Roylotts værelse.«

Derefter tændte han med alvorligt ansigt lampen og gik i forvejen ud i korridoren. To gange bankede han på døren ind til værelset uden at få svar. Så drejede han på håndtaget og gik ind — og jeg fulgte lige efter med min skudklare revolver i hånden.

Det var et ejendommeligt syn, der mødte os. På bordet stod en blændlygte med lukkeren halvt åben og kastede en kraftig lysstråle hen på jernpengeskabet, hvis dør stod på klem. Ved siden af bordet sad Dr. Roylott på træstolen, klædt i en lang, grå slåbrok, med de nøgne ankler stikkende ud forned og med et par røde, tyrkiske slippers uden hæle på fødderne. Henover hans knæ lå den hundepisk, som vi havde bemærket dagen i forvejen. Hans hage stak i vejret og hans øjne var stivnet i et skræklagent, stift blik, der var rettet mod et hjørne af loftet. Omkring panden havde han et besynderligt gult, brunpletet bånd, som

syntes at være bundet stramt om hovedet på ham. Han havde hverken rørt sig eller sagt noget, da vi trådte ind.

»Båndet, det brogede bånd!« hviskede Holmes. Jeg tog et skridt frem. I samme nu begyndte den mærkelige hovedbeklædning at røre på sig, og fra hans hår hævede en modbydelig slange sit flade, ruderformede hoved og oppustede hals.

»Det er en sumpslange!« råbte Holmes. »Den giftigste af alle slanger i Indien! Han har været død mindre end ti sekunder efter, at han er blevet bidt. Her kan man så sandelig med rette sige: Den, der graver en grav for andre, falder selv der! Lad os få gennet dette uhyre tilbage til dets hule. Derefter må vi se at få Miss Stoner til et eller andet sikkert opholdssted og lade det lokale politi vide, hvad der er sket.«

Mens han talte, havde han lynsnart snappet hundepisken fra den døde mands skød, og idet han nu kastede løkken omkring krybets hals, haledes han det væk fra dets uhyggelige stude, bar det i armslængdes afstand hen til pengeskabet og kylede det derind, hvorefter han skyndsomst smækkede døren i bag det.

Dette er sandheden om Dr. Grimesby Roylotts død. Det er ikke nødvendigt at gøre en allerede alt for lang beretning endnu længere ved at meddele, hvorledes vi overbragte den rædselsslagne unge pige den triste efterretning, hvorledes vi ledsagede hende med morgen-toget til hendes gode tante i Harrow og hvorledes den langsommelige offentlige undersøgelse kom til det resultat, at doktoren havde mødt sin skæbne, mens han legede med et farligt yndlingsdyr. Den smule, der endnu manglede i, at jeg kendte sagen helt til bunds,

fortalte Sherlock Holmes mig dagen efter, da vi rejste tilbage.

»Jeg var,« sagde han, »kommet til en fuldstændig fejlagtig slutning, min kære Watson, hvilket viser, hvor farligt det er at slutte ud fra ufuldstændige data. Tilstedeværelsen af zigeunerne og den stakkels unge piges anvendelse af ordene »broget bånd« — som hun utvivlsomt brugte som en beskrivelse af det, hun havde fået et hastigt glimt af i lyset fra den afstrøgne tændstik — var nok til at få mig ind på et fuldstændigt galt spor. Min eneste fortjeneste ligger i, at jeg øjeblikkelig tog sagen op til fornyet overvejelse, da jeg blev klar over, at hvilken fare det så end var, der truede værelsets beboer, så kunne den hverken komme fra vinduet eller døren. Min opmærksomhed blev — som jeg allerede har fortalt Dem — meget hurtigt henledt på ventilatoren og den klokkestreng, der hang ind over sengen. Opdagelsen af at denne kun var en attrap og at sengen var boltet fast til gulvet, gav mig straks grund til at nære mistanke om, at snoren udelukkende var anbragt der som forbindelsesvej for et eller andet, der passerede gennem åbningen på vej til sengen. Tanken om en slange faldt mig straks ind, og da jeg sammenholdt dette med min viden om, at doktoren blev forsynet med dyr fra Indien, følte jeg mig overbevist om at være på rette spor. At benytte sig af en form for gift, der sandsynligvis næppe kunne påvises ved nogen kemisk analyse, var netop en af den slags ideer man kunne vente sig af en intelligent og hensynsløs mand, der havde boet i Indien. Den hurtighed, hvormed en sådan gift virker, ville ligeledes være en fordel, set fra hans synspunkt. Det måtte i sandhed være en skarpsynet ligsynsmand, der kunne

få øje på de to små, mørke punkter, hvor gifttænderne havde sat deres spor. Dernæst tænkte jeg på fløjte-lydene. Naturligvis måtte han kalde slangen tilbage, før morgenlyset afslørede den for ofret. Han havde — sandsynligvis ved at benytte den mælk, vi så — dresseret den til at vende tilbage til ham, når han fløjtede. Han ville sende den gennem ventilatoren på det tidspunkt, han fandt bedst egnet, i forvisning om, at den ville kravle ned ad snoren og lande på sengen. Måske bed den vedkommende i sengen og måske ikke, muligvis kunne hun slippe hver eneste nat i en hel uge i træk, men før eller senere måtte hun blive dens offer.

Disse slutninger var jeg kommet til, før jeg endnu havde set hans værelse. En undersøgelse af hans stol viste mig, at han havde haft for vane at stå på den, hvilket naturligvis var nødvendigt for at han kunne nå op til ventilatoren. Synet af pengeskabet, underkoppen med mælk samt løkken på hundepisken var nok til at bortjage min sidste tvivl. Den metalliske lyd, som Miss Stoner havde hørt, fremkom givetvis, når hendes stedfader smækkede døren til pengeskabet i efter dets uhyggelige beboer. Da jeg endelig var helt sikker i min sag, traf jeg de foranstaltninger, som De selv kender, for at skaffe beviser. Jeg hørte krybet hvisle, hvad De utvivlsomt også selv hørte, hvorefter jeg straks tændte lys og gik løs på den.

»Med det resultat, at den blev tvunget tilbage gennem ventilatoren.«

»Ja, og tillige med det resultat, at den angreb sin herre på den anden side. Nogle af de slag, jeg slog med min spanskør, ramte den og gjorde den så ra-

sende, at den kastede sig over det første menneske, den så. På den måde er jeg sandsynligvis indirekte skyld i Dr. Grimesby Roylotts død, men jeg vil ikke påstå, at det vejer særligt tungt på min samvittighed.«